

Revidering af folkeskolens trivselsmåling

Det er vigtigt at følge med i, hvordan trivslen blandt børn og unge udvikler sig – kun på den måde kan vi sætte ind med de rigtige indsatser. Trivselskommissionen anbefaler en revidering af de nationale trivselsmålinger. Strength and Difficulties Questionnaire (SDQ) er både fra en videnskabelig og praktisk synsvinkel det bedst dokumenterede og dermed mest retvisende standardiseret sæt af spørgsmål til måling af trivsel. Revisionen af den nationale trivselsmåling i folkeskolen bør derfor baseres sig på SDQ.

Det kræver politisk handling at sikre børn og unges trivsel

Hvis vi som samfund vil tage mistrivsel blandt børn og unge alvorligt, kræver det, at vi har pålidelige data som grundlag for beslutninger. Det har vi ikke i dag. Den nuværende trivselsmåling i folkeskolen lever ikke op til sit formål – en evaluering viser, at "Navnlig var spørgsmålene ikke så gode til at måle elevernes psykiske velbefindende, som ellers kan siges at udgøre kernen i trivsel"¹. Det betyder, at politikere og forvaltning i dag træffer beslutninger og tilrettelægger indsatser på et grundlag, der ikke er retvisende. Det er ikke bare fagligt problematisk – det er også politisk risikabelt. Derfor er det positivt, at Trivselskommissionen anbefaler at fastholde, men revidere, trivselsmålingerne på uddannelsesområdet.² Ved at indføre Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ) som standard for trivselsmåling i skolen får vi et redskab, som allerede er anbefalet af både Sundhedsstyrelsen og Socialstyrelsen, og som mange kommuner allerede kender og bruger. SDQ kan både bruges lokalt i den enkelte klasse og nationalt som et sammenligneligt redskab. Det vil give bedre mulighed for at sætte målrettet og rettidig ind – og dermed også for at mindske behovet for mere indgribende indsatser senere i livet.

Når børn og unge mistrives, koster det dyrt. Både menneskeligt og samfundsøkonomisk. SDQ er et veldokumenteret og lettilgængeligt redskab bør det være en politisk prioritet at gøre SDQ til det nye nationale måleværktøj for trivsel i folkeskolen.

Fordelene ved brugen af SDQ som måleredskab:

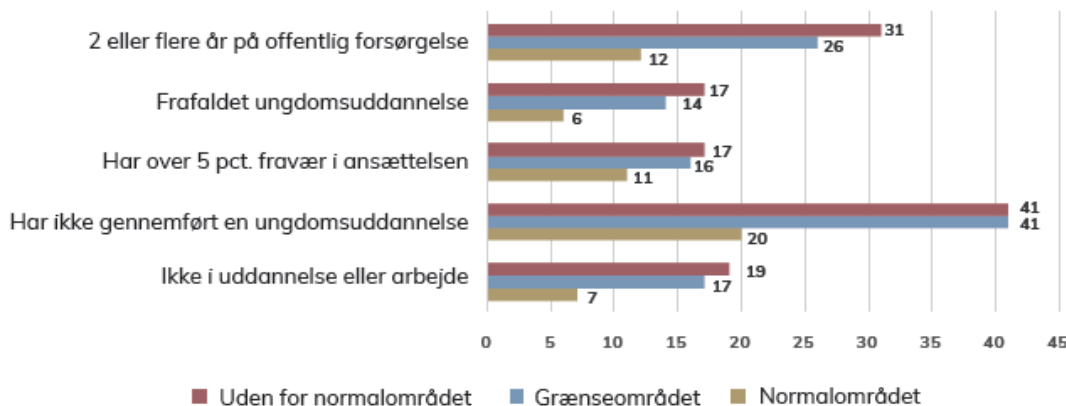
- Redskabet er evidensbaseret og allerede et kendt værktøj i kommunerne gennem den kommunalt ejede forening BørnUngeliv
- Redskabet skelner tydeligt mellem trivsel, let trivsel, moderat mistrivsel og svær mistrivsel
- Redskabet er internationalt anerkendt

Revidering af trivselsmålingerne er nødvendig

Trivsel er et bredt begreb, der kræver stor omhu at måle korrekt. I WHO's definition af trivsel er daglig social funktion et gennemgående træk. SDQ er det aktuelt bedst dokumenterede spørgebatteri til måling af trivsel og måler, hvordan børn/unge fungerer i deres hverdag.³⁻⁵ SDQ måler ikke alene på barnets/den unges udfordringer, men også på styrkesider, hvilket giver en mere nuanceret måling af trivsel. Derudover er SDQ særlig god til at skelne mellem trivsel (ca. 80 pct.), let mistrivsel (ca. 10 pct.), moderat mistrivsel (ca. 5 pct.) og svær mistrivsel

(ca. 5 pct.)¹ og dermed give en indikation på, hvilken type indsats der er nødvendig, jf. figuren nedenfor. SDQ er et kort spørgeskema på 25 spørgsmål og spørgsmålene er formuleret, så indholdet er let forståeligt. Derfor har SDQ også en høj grad af accept blandt børn, unge, forældre og fagprofessionelle.^{6–8}

Figur 5: Sammenhæng mellem SDQ ved 11-årsalderen og uddannelse- og beskæftigelsesudfald som 25-årig. Procent

Anm.: Referencekategori er unge, som ligger uden for normalområdet på SDQ-skalaen. * = $p < 0,05$

Kilde: Psykiatrifonden (2025): Mistrivsel eller psykisk sygdom?

SDQ som trivselsmåling

Ifølge både Trivselskommissionen og undersøgelsen Børn og unge i Danmark er de fleste yngre børn i god trivsel, og eventuel mistrivsel stiger i takt med, at barnet vokser, og livet bliver mere komplekst. Teenagere er således mere udsatte for at mistrives end yngre børn.^{12,13} Vi anbefaler derfor, at folkeskolens trivselsmåling fremover ikke nødvendigvis er årlige i tråd med Trivselskommissionens anbefaling.

Ved at anvende SDQ vil man altså kunne måle børnenes trivsel færre gange end i dag, men til gengæld få et retvisende billede af den enkeltes, klassens og generationens trivsel.

SDQ er det bedste tværfaglige redskab til at forstå trivsel og bruges allerede i kommunerne

SDQ er anbefalet af både Socialstyrelsen og Sundhedsstyrelsen som et godt redskab i det tværfaglige arbejde omkring trivsel⁹, hvilket gør det oplagt til systematisk måling af trivsel på uddannelsesområdet også. SDQ kan give et overblik over den enkelte klasses mentale sundhedsprofil, og er også god til at afdække det enkelte barns trivsel/funktion. Og spørgebatteriet kan derfor understøtte og nuancere det tværfaglige samarbejde om børn med væsentlige vanskeligheder i samarbejdet med PPR og socialforvaltningen¹⁰. I den faglige ramme for det kommunale behandlingstilbud er det også anbefalet at bruge SDQ til at vurdere barnets behov for støtte¹¹. Derudover har SDQ vundet udbredelse som redskab for

¹ Arnfred, J., Svendsen, K., Rask, C. U., Jeppesen, P., Fensbo, L., Houmann, T., Obel, C., Niclasen, J., & Bilenberg, N. (2019). Danish norms for the Strengths and Difficulties Questionnaire. Danish Medical Journal, 66(6) og Scheel Rasmussen, I., Strandberg-larsen, K., Overbeck, G., & Wilson, P. (2023). A critical examination of Danish norms for the Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ). Nordic Journal of Psychiatry, 77(8), 818–823. <https://doi.org/10.1080/08039488.2023.2250316>

sundhedsplejersker i forbindelse med forebyggende helbredsundersøgelser i skolealderen: ved skolestart (hvor SDQ besvares af forældre) og i slutningen af skoleforløbet (hvor elever selv kan besvare SDQ). Det er en klar fordel at bruge det samme spørgeskema til måling af trivsel på tværs af institutioner og sektorer både for barnet/den unge og for at understøtte tværfaglig dialog på fælles grundlag og lette overgange. SDQ er nemt for kommunerne at anvende gennem den kommunalt ejede forening BørnUngeLiv, hvor 92 kommuner er medlemmer, og hvor langt de fleste gør brug af SDQ.

Litteratur

1. Andersen S, Gensowski M, Ludeke S, Pedersen J. Evaluering Af Den Nationale Trivselsmåling for Folkeskoler – Og Forslag Til Justeringer. TrygFondens Børneforskningscenter; 2015.
2. Trivselskommissionen. Et Dansk Svar På En Vestlig Udfordring.; 2025.
3. Achenbach TM, Becker A, Döpfner M, et al. Multicultural assessment of child and adolescent psychopathology with ASEBA and SDQ instruments: research findings, applications, and future directions. *J Child Psychol Psychiatry*. 2008;49(3):251-275. doi:10.1111/j.1469-7610.2007.01867.x
4. Goodman R, Ford T, Simmons H, Gatward R, Meltzer H. Using the Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ) to screen for child psychiatric disorders in a community sample. *Br J Psychiatry J Ment Sci*. 2000;177:534-539. doi:10.1192/bjp.177.6.534
5. Goodman R, Scott S. Comparing the Strengths and Difficulties Questionnaire and the Child Behavior Checklist: is small beautiful? *J Abnorm Child Psychol*. 1999;27(1):17-24. doi:10.1023/a:1022658222914
6. Moran P, Kelesidi K, Guglani S, Davidson S, Ford T. What do parents and carers think about routine outcome measures and their use? A focus group study of CAMHS attenders. *Clin Child Psychol Psychiatry*. 2012;17(1):65-79. doi:10.1177/1359104510391859
7. Stasiak K, Parkin A, Seymour F, et al. Measuring outcome in child and adolescent mental health services: consumers' views of measures. *Clin Child Psychol Psychiatry*. 2013;18(4):519-535. doi:10.1177/1359104512460860
8. Vogels AGC, Crone MR, Hoekstra F, Reijneveld SA. Comparing three short questionnaires to detect psychosocial dysfunction among primary school children: a randomized method. *BMC Public Health*. 2009;9:489. doi:10.1186/1471-2458-9-489
9. sdq.dk. SDQ anbefalinger. Accessed April 10, 2025. <http://sdq.dk/anbefalinger/>
10. Obel C, Arnfred J, Svendsen K, Breinholt N, Langkilde L, Poulsen SH. Måling Af Mental Sundhed Med Spørgeskemaet SDQ Anvendelse Af SDQ i Skolesundhed.Dk.; 2016.
11. Sundhedsstyrelsen. Faglig Ramme for Det Kommunale Behandlingstilbud Til Børn Og Unge i Psykisk Mistrivsel.; 2023.
12. Ottosen MH, Andreassen AG, Dahl KM, Lausten M, Rayce SB, Tagmose BB. Børn Og Unge i Danmsrk: Velfærd Og Trivsel 2022. VIVE - Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd; 2022.
13. Poulsen AM, Jensen DC, Petersen JØ, Konnerup M. Mistrivsel Eller Psykisk Sygdom? Sådan Skelner vi, Og Sådan Får Børn Og Unge Den Rette Hjælp. Psykiatrifonden; 2025.